ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
21 Μαρτίου 1985 *

Στην υπόθεση 54/84,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht Düsseldorf προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Michael Paul

και

Hauptzollamt Emmerich

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 1544/69 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1969, (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 65), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 3061/78 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 7),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

συγκείμενο από τους Κ. Κακούρη, πρόεδρο τμήματος, U. Everling και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

**

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

** Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:
— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον C. Bail,
αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 31ης Ιανουαρίου 1985.

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 1ης Φεβρουαρίου 1984, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Φεβρουαρίου του ίδιου έτους, το Finanzgericht Düsseldorf υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού 1544/69 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1969, περί της δασμολογικής μεταχειρίσεως που εφαρμόζεται στα εμπορεύματα που περιέχονται στις προσωπικές αποσκευές των ταξιδιωτών (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/001, σ. 65), όπως τροποποιήθηκε, ιδίως, με τον κανονισμό 3061/78 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 7).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Paul, κατοίκου του παραμεθόριου δήμου Ahaus στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και των γερμανικών τελωνειακών αρχών.

3 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι κατά τη διέλευσή του στις 3 Μαΐου 1980 από το μεθοριακό τελωνειακό σταθμό του Elten-Lobith, που βρίσκεται σε απόσταση περίπου 80 χλμ. από την κατοικία του, ο Paul υποχρεώθηκε να περιορίσει την ποσότητα τσιγάρων, τα οποία είχε αγοράσει στις Κάτω Χώρες, κοντά στα σύνορα και τα οποία ήθελε να εισαγάγει απαλλαγμένα των ειδικών φόρων καταναλώσεως στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Η κατάσχεση των τσιγάρων, στα οποία δεν χορηγήθηκε ατέλεια, πραγματοποιήθηκε από τις γερμανικές τελωνειακές αρχές βάσει της κανονιστικής απόφασης της 3ης Δεκεμβρίου 1974 περί ατελούς εισαγωγής εμπορευμάτων που περιέχονται στις ατομικές αποσκευές των ταξιδιωτών (BGBl. I 1974, σ. 3377), όπως τροποποιήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1979 (BGBl. I 1979, σ. 2150).

4 Από το άρθρο 2, παράγραφος 1, εδάφιο 1, στοιχείο α, ββ και το άρθρο 3, παράγραφος 4, εδάφιο 1, αυτής της απόφασης προκύπτει ότι σε αντίθεση με τους ταξιδιώτες που, έχοντας κατοικία στην Ευρώπη, μπορούν να εισάγουν για προσωπική τους χρήση ή ως δώρο 300 τσιγάρα απαλλαγμένα εισαγωγικών δασμών, οι κάτοικοι των παραμεθόριων δήμων ή κοινοτήτων, των οποίων το ταξίδι στο αλλοδαπό έδαφος δεν υπερβαίνει σε βάθος τα 15 χιλιόμετρα, δεν μπορούν να εισάγουν ατελώς περισσότερα από 40 τσιγάρα.

5 Μετά την απόρριψη της ένστασης που υπέβαλε ενώπιον της Oberfinanzdirektion Düsseldorf, ο Paul προσέφυγε κατά της επίδικης αποφάσεως ενώπιον του Finanzgericht Düsseldorf.

6 Επιθυμώντας να μάθει αν οι προαναφερθείσες διατάξεις της γερμανικής τελωνειακής ρύθμισης καλύπτονται από τον προαναφερθέντα κανονισμό 1544/69 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε, το άρθρο 4 του οποίου προβλέπει ότι

« τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να μειώσουν την αξία και/ή τις ποσότητες των ατελώς εισαγομένων εμπορευμάτων όταν αυτά εισάγονται

— στο πλαίσιο της παραμεθορίου [μεθοριακής] κυκλοφορίας »,

το Finanzgericht Düsseldorf αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Η φράση " εισάγονται στο πλαίσιο της παραμεθορίου [μεθοριακής] κυκλοφορίας " του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1544/69 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1969, πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι αναφέρεται σε εισαγωγές από κατοίκους παραμεθόριου δήμου ή κοινότητας των οποίων το ταξίδι στο απέναντι αλλοδαπό από τελωνειακής απόψεως έδαφος αποδεδειγμένα δεν υπερβαίνει σε βάθος λωρίδα 15 χιλιομέτρων από τα σύνορα, ανεξάρτητα από το αν η είσοδος έγινε από την περιοχή του παραμεθόριου δήμου ή κοινότητας όπου κατοικούν ή από άλλο σημείο — πιο απομακρυσμένο; »

7 Όπως συνάγεται από την τελευταία αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 1 του κανονισμού 1544/69 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε, ο κανονισμός αυτός καθορίζει τις δασμολογικές ατέλειες του κοινού δασμολογίου και εφαρμόζεται επομένως μόνο έναντι των ταξιδιωτών που προέρχονται από τρίτη χώρα.

8 Δεδομένου ότι στη διαφορά στην κύρια δίκη πρόκειται για εισαγωγή εμπορευμάτων από κράτος μέλος σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να εξεταστούν μόνο οι διατάξεις της οδηγίας 69/169 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 1969, περί εναρμονίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, των σχετικών με τις απαλλαγές από τους φόρους κύκλου εργασιών και τους ειδικούς φόρους καταναλώσεως που εισπράττονται κατά την εισαγωγή, στο πλαίσιο της διεθνούς κυκλοφορίας των ταξιδιωτών (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 17), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 72/230 του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 30) και τις οδηγίες 78/1032 και 78/1033 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978 (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σσ. 102 και 104). Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 69/169 του Συμβουλίου, όπως τροποποι-

ήθηκε, προβλέπει πράγματι ότι οι εν λόγω ατέλειες ισχύουν για τα εμπορεύματα που περιέχονται στις ατομικές αποσκευές των ταξιδιωτών προελεύσεως κρατών μελών της Κοινότητας.

9 Από το άρθρο 5, παράγραφος 1, της ίδιας αυτής οδηγίας του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε, προκύπτει ότι:

« τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να μειώνουν την αξία ή την ποσότητα των εμπορευμάτων επί των οποίων χορηγείται ατέλεια...., όταν τα εμπορεύματα εισάγονται από άλλο κράτος μέλος από πρόσωπα διαμένοντα σε παραμεθόριο ζώνη του κράτους μέλους της εισαγωγής ή του γειτονικού κράτους μέλους... »

10 Δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 4, της ίδιας οδηγίας του Συμβουλίου, αυτοί οι περιορισμοί ατέλειας δεν εφαρμόζονται όταν τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στην παραμεθόρια ζώνη

« αποδεικνύουν ότι μεταβαίνουν εκτός της παραμεθορίου ζώνης ή ότι δεν επανέρχονται εκ της παραμεθορίου ζώνης του γειτονικού κράτους μέλους »

11 Η παράγραφος 5 της ίδιας αυτής διάταξης της οδηγίας 69/169, όπως τροποποιήθηκε, διευκρινίζει ότι για την εφαρμογή ιδίως των προαναφερθεισών παραγράφων 1 και 4 πρέπει να νοείται ως

« παραμεθόριος περιοχή η περιοχή που δεν μπορεί να υπερβεί σε βάθος 15 χιλιόμετρα κατ' ευθεία γραμμή από τα σύνορα κράτους μέλους. Παρά ταύτα, κάθε κράτος μέλος οφείλει να συμπεριλάβει εντός της παραμεθορίου περιοχής τους δήμους ή κοινότητες των οποίων το έδαφος συμπεριλαμβάνεται μερικώς εντός αυτής ».

12 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Finanzgericht Düsseldorf πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενο ουσιαστικά στο ζήτημα αν η έκφραση « παραμεθόρια ζώνη » που καθορίζεται στο προαναφερθέν άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας 69/169 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε, αντιστοιχεί με λωρίδα βάθους 15 χιλιομέτρων κατά μήκος των συνόρων ή με κύκλο που έχει ακτίνα 15 χιλιομέτρων και το κέντρο του βρίσκεται στον τελωνειακό σταθμό διευλεύσεως.

13 Η απάντηση στο εν λόγω ερώτημα πρέπει να αναζητηθεί στους στόχους του συστήματος ατελειών που θεσπίστηκε προοδευτικά με τις προαναφερθείσες οδηγίες του Συμβουλίου.

14 Πρέπει να αναφερθεί, καταρχάς, ότι από την πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 69/169 και από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 72/230 συνάγεται ότι ή πλήρης πραγματοποίηση εσωτερικής αγοράς εκτεινόμενης στην Κοινότητα προϋποθέτει την κατάργηση των ισχυόντων σήμερα συστημάτων φορολογικής απαλλαγής λόγω εξαγωγής και φορολογήσεως λόγω εισαγωγής. Τα συστήματα αυτά δεν πρέπει να διατηρηθούν, έστω και μετα την πραγματοποίηση της τελωνειακής ένωσης, παρά μόνο προσωρινά, έως ότου τα κράτη μέλη επιτύχουν εναρμόνιση των έμμεσων φόρων σε προχωρημένο βαθμό.

15 Περαιτέρω, από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 69/169 προκύπτει ότι πριν ακόμη από αυτή την εναρμόνιση, που μόνο προοδευτικά μπορεί να πραγματοποιηθεί, σημασία έχει « να συνειδητοποιήσει περισσότερο ο πληθυσμός των κρατών μελών την πραγματικότητα της κοινής αγοράς » και ότι, για το σκοπό αυτό, το σύστημα απαλλαγών από τους φόρους κύκλου εργασιών και τους ειδικούς φόρους καταναλώσεως καθιστά περισσότερο ελεύθερο το καθεστώς φορολογήσεως των εισαγωγών στο πλαίσιο της κυκλοφορίας ταξιδιωτών μεταξύ των κρατών μελών.

16 Είναι γεγονός ότι οι ατέλειες που θεσπίστηκαν υπό αυτές τις συνθήκες αφορούν αποκλειστικώς, σύμφωνα με το ίδιο το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 69/169, « τα εμπορεύματα τα οποία περιέχονται στις προσωπικές αποσκευές των ταξιδιωτών, εάν πρόκειται για εισαγωγές μη εμπορικού χαρακτήρος » και εάν η συνολική τους αξία παραμένει, ανά άτομο, κατώτερη από ορισμένο όριο εκφραζόμενο σε λογιστικές μονάδες. Ο φόβος μήπως η προνομιακή γεωγραφική τους θέση παρακινήσει τους κατοίκους των παραμεθόριων περιοχών να κάνουν καταχρηστική χρήση αυτού του συστήματος και η μέριμνα για την προστασία του τοπικού εμπορίου αυτών των περιοχών, ώθησε τον κοινοτικό νομοθέτη να δώσει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να μειώνουν τις γενικώς ισχύουσες ατέλειες που προβλέπονται για τα εμπορεύματα που εισάγονται « στο πλαίσιο της παραμεθορίου [μεθοριακής] κυκλοφορίας ».

17 Όμως, η έκταση αυτής της ευχέρειας που παρέχεται στα κράτη μέλη και που εξάλλου, περιορίστηκε κατ' επανάληψη με τις οδηγίες που θεσπίστηκαν μετά την οδηγία 69/169, πρέπει να νοηθεί υπό στενή έννοια ενόψει των γενικών στόχων που αναφέρονται πιο πάνω, οι οποίοι υπαγόρευσαν τη θέσπιση των ατελειών που εφαρμόζονται στα εμπορεύματα που περιέχονται στις ατομικές αποσκευές των ταξιδιωτών προελεύσεως κρατών μελών της Κοινότητας.

18 Ενόψει αυτών, καθίσταται εμφανές ότι ο ορθός ορισμός της έννοιας της « παραμεθορίου περιοχής » που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας 69/169, όπως τροποποιήθηκε, είναι ζώνη με ακτίνα 15 χιλιομέτρων, με κέντρο τον τελωνειακό σταθμό διελεύσεως.

19 Πράγματι, η μέριμνα για την προστασία του τοπικού εμπορίου κατά ενδεχόμενων καταχρήσεων εκ μέρους των κατοίκων παραμεθόριων περιοχών δικαιολογεί περιορισμό των ατελειών μόνο για τις αγορές που διευκολύνονται από την ιδιαίτερη θέση της κατοικίας τους. Αυτό συνεπάγεται ότι υπόκεινται στους περιορισμούς των ατελειών μόνο οι αγορές που πραγματοποιούν οι κάτοικοι των παραμεθόριων περιοχών σε τόπο που γειτνιάζει άμεσα με την κατοικία τους, δηλαδή σε τόπο που γειτνιάζει με τελωνειακό σταθμό διελεύσεως που και αυτός είναι κοντα στο δήμο ή την κοινότητα, όπου βρίσκεται η κατοικία. Αντιθέτως, η σκέψη αυτή δεν μπορεί να δικαιολογήσει περιορισμό των ατελειών για τις αγορές που πραγματοποιούνται σε τόπο απομακρυσμένο από την κατοικία του κατοίκου παραμεθόριας περιοχής, ακόμη και αν αυτός ο τόπος βρίσκεται κοντά στα σύνορα μεταξύ των εν λόγω κρατών μελών. Αυτές οι αγορές, πράγματι, μπορούν να συγκριθούν με αυτές που πραγματοποιούνται χωρίς περιορισμό της ατέλειας από τα άτομα που κατοικούν εκτός παραμεθόριας περιοχής.

20 Συνεπώς, « παραμεθόριο ζώνη » κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 5, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 69/169 του Συμβουλίου, της 28ης Μαιιου 1969, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 72/230 του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1972, αποτελεί κυκλική ζώνη με ακτίνα 15 χιλιομέτρων και με κέντρο τον τελωνειακό σταθμό διελεύσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

21 Τα έξοδα, στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Finanzgericht Düsseldorf, με Διάταξη της 1ης Φεβρουαρίου 1984, αποφαίνεται:

« Παραμεθόριο ζώνη », κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 5, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 69/169 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 1969, όπως τροποποιήθηκε με την

οδηγία 72/230 του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1972, αποτελεί κυκλική ζώνη με ακτίνα 15 χιλιομέτρων και με κέντρο τον τελωνειακό σταθμό διελεύσεως.

Κακούρης Everling Galmot

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Μαρτίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Αντί του κωλυομένου προέδρου του τρίτου τμήματος

A. J. Mackenzie Stuart

πρόεδρος